

Motion till riksdagen 2023/24:1998

av **Linnéa Wickman och Sanna Backeskog (båda S)**

Rättvisare och enklare energiprocesser för fler gröna jobb i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta processen för ansökningar om anslutning till elnätet för att gynna den gröna industriomställningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för hur företag kan reservera el för en eventuell expansion i framtiden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För att klara den gröna industriella omställningen kommer det att krävas såväl ökad energiproduktion som energieffektivisering, stora investeringar i elnät och snabbare tillståndsprocesser. Det krävs även ett ändamålsenligt system för att hantera förfrågningar och nya anslutningar till elnätet. Processen för ansökningar om anslutning till elnätet för att gynna den gröna industriomställningen måste underlättas.

I olika delar av landet har kommuner, mot sin vilja, tvingats att neka företag med större energibehov att etablera sig i kommunen då de inte kan anslutas till elnätet på grund av kapacitetsbrist.

En väsentlig komponent i kapacitetsbristen är att större industrier och företag kan reservera kraft i elnätet för tänkbara behov i framtiden. Det finns i dag heller inga incitament att lämna tillbaka outnyttjad kapacitet. En ytterligare del i detta som bidrar till kapacitetsbrist är de hinder i anslutningsköerna som producenter behöver förhålla sig till för att få tillföra effekt till elnätet. I dag tillämpas samma kösystem för utförsel och tillförsel av effekt i det regionala elnätet. Detta innebär att elproducenter som i dag står redo att bidra till att minska kapacitetsbristen inte kan göra det på grund av att man ligger längre ned i kön. Detta samtidigt som andra producenter som inte är i skedet att kunna producera el står i vägen.

Regelverket om hur företag kan reservera el för en eventuell expansion i framtiden måste ses över.

Den förra socialdemokratiska regeringen gav Svenska kraftnät i uppdrag att analysera om dagens hantering av förfrågningar till stamnätet om ökat abonnemang är ändamålsenlig. I rapporten där uppdraget återrapporteras konstateras att få krav ställs på de sökande, vilket gör att mindre mogna projekt kan blockera projekt som kan genomföras närmare i tid. Som ett resultat av analysen vidtar Svenska kraftnät en rad åtgärder för att förbättra processerna.

I rapporten konstateras också att ett projekts samhällsnytta inte vägs in vid ansökan och att elmarknadsförordningen och ellagen i dag inte medger att detta perspektiv vägs in i bedömningen.

Sammantaget innebär den nuvarande hanteringen att snabbare lösningar på elnätets kapacitetsbrist hindras, och den direkta konsekvensen blir att kommuner tvingas att tacka nej till tusentals jobb när elintensiva företag inte kan etablera sig. Det har gått så långt att även befintliga verksamheter över tid kan komma att tvingas att flytta från länet om nuvarande brister inte hanteras. Detta är ett stort problem, särskilt i ett län som Gävleborg som nationellt sett har en högre arbetslöshet och är i behov av fler arbetstillfällen och en stärkt arbetsmarknad. Men också har en stor tillgång på arbetskraft att bidra med och en basindustri i framkant.

Vi har inte råd att hålla tillbaka utvecklingen av nya gröna industrijobb i hela landet – vare sig när det gäller det allvarliga läget för klimatet, att vår befintliga basindustri ska kunna fortsätta att ligga längst fram i omställningen eller att se till att de nya gröna industrijobb som växer fram globalt ska hamna i Sverige.

Linnéa Wickman (S)

Sanna Backeskog (S)